

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Рада Бориславова Славинска

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование Педагогически науки, професионално направление Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по музика

Автор: Цветана Иванова Карагеоргиева

Тема: „Педагогически технологии за усъвършенстване на звукоизвличането в горния регистър на саксофона”

Научен ръководител: доц. д-р Диана Станчева

Общо представяне на процедурата и докторанта

Определена съм за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Педагогически технологии за усъвършенстване на звукоизвличането в горния регистър на саксофона” с автор Цветана Карагеоргиева, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика“. Автор на дисертационния труд е Цветана Карагеоргиева – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Музика“, ПУ „Паисий Хилендарски“. Докторант Цветана Карагеоргиева е представила комплект от документи (на хартиен и на магнитен носител), свързани с процедурата по защита на дисертационния труд, както и 3 публикации, свързани с темата на разглеждания дисертационен труд. Нямам забележки към представените документи и материали.

Цветана Карагеоргиева е талантлив музикант с разнообразни интереси както в изпълнителската, така и в педагогическата сфера. Възпитаник на Музикалното училище в Широка лъка, още по време на обучението си в специалност „Музикална педагогика“, а по-късно и в магистратурата по „Арт-мениджмънт“ в АМТИИ-Пловдив, тя насочва своята изпълнителска инвенция и професионални интереси към саксофона и ги задълбочава с тригодишното си обучение в джаз специалност „Саксофон“ в Музикалната академия в Берн. Следват години на усъвършенстване, на концертна дейност като саксофонист в Швейцария, Германия, Австрия, в различни духови формации в България, на педагогическо утвърждаване като преподавател по саксофон в ПУ „Паисий Хилендарски“ и АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Вече повече от двадесет години следя нейното професионално израстване и богатия ѝ изпълнителски репертоар. Авторският CD Smooth jazz албум City Night Lights разкрива в голяма степен великолепните изпълнителски и композиционни умения на Карагеоргиева, както и импровизационната освободеност в интерпретациите. Освен като педагог и изпълнител с настоящия дисертационен труд тя се доказва и като изследовател, който умее да вникне дълбочинно в разглежданата проблематика и да обобщи на базата на логични съждения, сериозен теоретичен базис и емпирични натрупвания.

Актуалност на тематиката

Както самият докторант казва още в увода: „В методиката на обучението по саксофон се срещат само някои откъслечни насоки и педагогически технологии, които обаче са непълни и крайно недостатъчни за постигане на качествен тон в този регистър“ (стр.1), а това в голяма степен определя актуалността на настоящия труд. Липсата на достатъчно задълбочена методическа и изследователска литература по разглежданите проблеми в теорети-

ко-аналитичен план не само в българското музикознание, а и в световен мащаб, предопределя не просто актуалност на темата. Става дума за необходимост, на която Карагеоргиева реагира професионално и дълбочинно. Актуалността на разработката се допълва и от факта, че настоящият дисертационен труд разглежда и приложно-педагогически аспекти на обучението по саксофон – отклик на съвремието и все по-активното навлизане на този красив и интересен инструмент в българската звукова среда.

Познаване на проблема, характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд „Педагогически технологии за усъвършенстване на звукоизвличането в горния регистър на саксофона” обхваща 187 страници, разпределени в 158 страници основен текст и 29 страници Приложения с илюстративен материал. Ползвана е литература от 124 източници, от които само 8 са на български език, което е поредно доказателство за липсата на достатъчно теоретични разработки в тази насока в българското музикознание. Текстът е разпределен в Увод, три глави и Заключение. Различните теоретични постановки са онагледени с 12 таблици, 35 фигури, 18 диаграми и 28 нотни примери. Научните достойнства на труда са в съчетание с ясен четивен стил и перфектна балансираност между строгата терминологичност, високата степен на компетентност и добре конструирания, ненатежаващ изказ. Целта, поставена в Увода на дисертационния труд, е изпълнена блестящо.

Освен коректно поднесените в синтезиран вид исторически данни за развитието на саксофона, в **Първа глава** детайлно се проследява методическата литература относно звукоизвличането в горния регистър, като категорично се установява липсата на система от педагогически технологии за усъвършенстването му в българската научно-методическа литература. В известен смисъл Първа глава съвместява историята на инструмента и литературен обзор, доказващ необходимостта от разработване на темата.

Втора глава отговаря в пълна степен на темата на дисертационния труд. Подробното разглеждане на постановъчната проблематика и правилното звукоизвличане е обосновано от дисертанта: „*Със сигурност амбушюра е важен компонент за много съвременни практики в джаза, рока и попа днес, където дори гъвкавостта на вратът и долната челюст създават нови начини за огъване на височината на звука и други ефекти от така наречените „разширени техники“...*“ (стр. 55). Опитите за създаване на технологии за усвояване на високия регистър на саксофона, на основни параметри при избор на подходящи мундщук и платък представляват теоретично предложение с доказана полезност спрямо нерешените в методическата литература до този момент проблеми. Смятам, че предложените авторски упражнения за фразиране, ритмика и динамика са приносни и с дълбока емпирична стойност – резултат от големия изпълнителски опит на Карагеоргиева.

В Трета глава е описан и проследен педагогически експеримент, протичащ в три етапа: Начален (констатиращ), Формиращ (развиващ) и Заключителен. Показателите, върху които се гради експериментът, са подбрани в пряка връзка с темата на дисертацията – постановка на инструмента и пръстова техника, амбушюр, дишане, динамика и фразиране, звукоизвличане в алтисимо-регистър. Прилагането на индивидуален подход спрямо нивото на обучавания саксофонист дава разнообразни възможности и показва за пореден път дълбокото познаване на материята от страна на Карагеоргиева. Изключително добро впечатление прави начинът, по който са илюстрирани в диаграми процесите на прилагане на педагогическите технологии за усъвършенстване на звукоизвличането в горния регистър на саксофона.

Между най-важните приноси в дисертацията е фактът, че предложените от нея технологии за звукоизвличането в алтисимо-регистъра на саксофона оптимизират учебния процес, водят до по-добри резултати при овладяване на саксофонната техника и подобряват худо-

жественото изпълнение – констатации, доказани от Карагеоргиева в практико-приложните експерименти с обучаващи се, както и в натрупания личен практико-изпълнителски опит. Независимо, че в края на научната разработка липсват формулирани приносите, изводите и резултатите от изследването, представени в **Заключението**, отразяват в пълна степен „запълването“ на липсите по въпросите в българската научно-методическа литература и потвърждаването на поставената в Увода хипотеза.

Преценка на публикациите, автореферата и личния принос на докторанта

Докторантът представя 3 публикации по темата на дисертацията - „Изборът на мундшук за саксофон – важно условие за формиране на качествен звук при изпълнение на джазова музика“, „Сигурд Рашер – Принос в развитието на горния регистър на саксофона (Алтисимо)“ и „Саксофонът – конструктивно развитие на инструмента от създаването му до днес“. Авторефератът е с обем 32 страници и точно и ясно представя цялостната научна разработка в синтезиран, но изчерпателен вид. На базата на предоставената ми документация, научни публикации, дисертационен труд и автореферат, считам, че изследванията по настоящата разработка са изцяло дело на докторанта и с пълна категоричност можем да приемем, че дисертационният труд на Цветана Карагеоргиева е лично нейно дело.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Бих препоръчала настоящата научна разработка да бъде официално публикувана. Публикуването може да подпомогне по-широк кръг педагози и изпълнители в посока дълбочино осмисляне на проблематиката при свирене на саксофон и пълноценно осъзнаване на спецификите при звукоизвличане в алтисимо-регистъра. Може да се помисли за детайлно формулиране на приносите на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В рамките на своето обучение докторантът е извършил сериозна по обем изследователска и научна дейност. Синтезиран е голямо количество материал, върху който са получени ценни оригинални резултати и приноси. Дисертационният труд показва, че докторантът Цветана Карагеоргиева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Педагогика на обучението по...“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. В представеният труд са налице научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ). Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за научната разработка, представена в дисертационния труд, автореферат, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Цветана Карагеоргиева в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика“

Поздравявам Цветана Карагеоргиева за сериозната и задълбочена научна разработка. Поздравявам и нейния научен ръководител доц. д-р Диана Станчева за успешното насочване и постигането на впечатляващия краен резултат.

28.04.2024 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Рада Славинска